

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิถีเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบมีส่วนร่วม ของ โรงเรียนเพื่อชีวิตเชียงใหม่ ” ได้มุ่งศึกษาถึงแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของนักเรียน ครู และชุมชน ค้นหากรณีปัญหาทางด้านวิถีเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีในชุมชนเพื่อนำข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์ถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ครูผู้สอนโรงเรียนเพื่อชีวิตเชียงใหม่ จำนวน 5 คน

3.1.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเพื่อชีวิตเชียงใหม่ ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 คน

3.1.3 เกษตรกรและครูภูมิปัญญาชาวบ้าน ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ จำนวน 5 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์

3.2.2 การสนทนากลุ่ม

3.2.3 การบันทึกโดยกล้องวิดีโอ

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษา คณะครูและนักเรียนร่วมกันทำหลักสูตรเป็นผู้สร้างขึ้น ดังนี้
แบบสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบพอเพียง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบ

ปลายเปิด จำนวน 14 ข้อ

3.2.2 การสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้กำหนดรูปแบบดังนี้

นำครูภูมิปัญญา นักเรียนและครู ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรท้องถิ่น มาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่น

3.2.3 การบันทึกด้วยกล้องวิดีโอ ผู้ศึกษาได้ทำการบันทึกดังนี้

นำกล้องวิดีโอบันทึกการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญา เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการจัดทำหลักสูตร

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3.3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยร่วมกับครูและนักเรียนที่ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและขอคำแนะนำแล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปสัมภาษณ์กลุ่มศึกษา

3.3.3 นำข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยศึกษาจากคู่มือและเอกสารหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบ

3.3.4 นำเนื้อหาที่จะทำหลักสูตรท้องถิ่นเข้าหารือกับครู นักเรียน และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและร่วมกันกำหนดเนื้อหาที่ทุกฝ่ายเห็นชอบนำไปใช้สอนนักเรียน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลเพื่อค้นหาครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการเกษตรแบบพอเพียง จากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ต.ป่าเมียง จากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

3.4.2 ผู้วิจัย นักเรียน ครู และครูภูมิปัญญาได้ร่วมกันสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาทั้ง 5 คนในการนำมาสร้างเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.3 ผู้วิจัย และนักเรียน ดำเนินการสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาทั้ง 5 คน ซึ่งในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและนักเรียน ได้สร้างความคุ้นเคยกับครูภูมิปัญญาและนัดหมายวันสัมภาษณ์เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการที่จะนำนักเรียนมาเรียนในโอกาสต่อไป ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 21 วัน

3.4.4 ทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ปฏิบัติในขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรวิถีเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลองการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้รับทราบ รวมถึงวิธีการวัดผล ประเมินผลในการเรียนรู้ครั้งนี้ โดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่มตามความสนใจแล้วเข้าเรียนกับครูภูมิปัญญาทั้ง 5 ท่าน

3.4.5 ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

1. ทดสอบภาคความรู้ โดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการไปเรียนรู้กับครูภูมิปัญญาแต่ละท่านให้กับผู้เรียนคนอื่นๆ
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนหนังสือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์จากการเรียนรู้และเป็นหนังสือประกอบการเรียนรู้

3.4.6 ประมวลข้อเสนอแนะจากผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู ครูภูมิปัญญา และนักเรียน ให้นักเรียนที่ร่วมในการวิจัยไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจาก ผู้อำนวยการ โรงเรียนเพื่อชีวิตเชียงใหม่ ครู ครูภูมิปัญญาและเพื่อนที่ร่วมทำการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลที่ได้โดยการนำเอาข้อมูลจากการสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต บันทึก นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ความรู้ครูภูมิปัญญาวิถีเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์

3.5.2 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของชุมชน การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย ชักถาม การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อพัฒนาแนวทางจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นวิถีเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์